

Dokumentationsnotat

Regneprincipper for bo- og gaveafgiften, samt dødsboskatten

Foranlediget af De Økonomiske Råds analyse af virkningen af bo- og gaveafgift på arvingers arbejdsudbud offentliggjort i *Dansk Økonomi, forår 2024, kapitel III* har Finansministeriet og Skatteministeriet udført et eftersyn af de forudsætninger, der hidtil har været anvendt.

Ministerierne fastholder forudsætningen om, at de samlede varige adfærdsvirkninger på de offentlige finanser er omtrent neutrale ved ændringer i beskattningen af dødsboer og gaver. Det dækker over modsatrettede adfærdsvirkninger hos arvemodtager og arvegiver. Ministerierne ændrer med opdateringen princip på et punkt, idet der fremover vil blive skønnet konkret over arbejdsudbudsvirkninger hos arvemodtagerne ved ændringer i beskattningen af dødsboer og gaver.

Dette notat dokumenterer de opdaterede regneprincipper for arbejdsudbuds- og saldo-virkninger af ændringer i beskattningen af dødsboer og gaver. Der er ved eftersynet fokuseret på de samlede afledte virkninger på de offentlige finanser – dvs. fra såvel ændret arbejdsudbud som ændret opsparing – ved ændringer i bo- og gaveafgift.

Endvidere er der ved eftersynet *ikke* foretaget en systematisk og udtømmende modellering af, hvilke adfældsreaktioner, der må forventes ved ændringer i bo- og gaveafgiften. Det skyldes i særdeleshed, at der – som nævnt i *Dansk Økonomi, forår 2024, kapitel III* – er grundlæggende usikkerhed om, hvilke konkrete økonomiske motiver, der ligger bag den observerede adfærd med hensyn til arv.

I stedet ses der nærmere på indholdet af tilgængelige empiriske undersøgelser samt disses mulige konsekvenser for de afledte effekter på de offentlige finanser.

Litteraturen finder to hovedkanaler for adfærdsvirkninger: arbejdsudbudseffekter hos modtagere af arv og gaver, samt opsparingseffekter hos givere af arv og gaver. Arbejdsudbudseffekterne vurderes primært at være drevet af indkomsteffekten, idet modtagelsen af arv og gaver øger den disponible indkomst og dermed mindsker incitamentet til beskæftigelse. Effekterne er veldokumenterede i litteraturen, herunder i flere studier på danske og nordiske registerdata. Opsparingseffekterne hos givere er generelt mere usikre, men det vurderes overvejende sandsynligt, at højere beskattning reducerer den samlede opsparing, særligt for personer med et altruistisk eller strategisk arvmotiv.

På den baggrund vil det fremover være ministeriernes praksis at skønne over arbejdsudbudsvirkningen af ændringer i bo- og gaveafgiften samt dødsboskatten. Konkret forudsættes det, at arbejdsudbudsvirkningen omfatter adfærdsvirkningen hos modtagerne af arv og gaver svarende til indkomstfølsomheden, som anvendes på personskatteområdet.

For den dynamiske provenuvirkning forudsættes det beregningsteknisk, at den positive virkning på de offentlige finanser fra ændret arbejdsudbud modgås af en opsparingseffekt af tilsvarende størrelsesorden hos givere af arv og gaver. Det skal bl.a. ses i lyset af, at den skønnede adfærdsvirkning på arbejdsudbuddet er lille set i forhold til den umiddelbare virkning, samt at usikkerheden om adfærdsvirkningen på opsparingsvirkningen er betydelig.

Baggrund

De statslige indtægter fra beskattning af dødsboer og gaver kommer fra bo- og gaveafgiften samt dødsboskatten, der gennemgås i det følgende.

Boafgift

Boafgiften er en skat, der betales af den samlede arv efter en afdød person. Boafgiften beregnes af den samlede opgjorte arv, uanset antallet af arvinger. Der betales ikke boafgift af en efterlevende ægtefælles andel af arven. For nærmeste familie (nærtbeslægtede, der fra og med 2027 omfatter søskende) er boafgiften 15 pct. af arven, der overstiger et bundfradrag på 346.000 kr. i 2025. For arv til fjernere slægtninge eller ubeslægtede personer er der en tillægsafgift på 25 pct. af den del af arven, der overstiger bundfradraget.¹ Boafgiften er desuden 10 pct. ved overdragelse af erhvervsvirksomheder som arv eller gave til den nære familie.

Gaveafgift

Gaveafgift betales af modtageren af gavebeløb, der overstiger et bundfradrag. Ægtefæller betaler ikke gaveafgift af gaver til hinanden. Gaver til nære familiemedlemmer (børn, stedbørn osv.) er afgiftsfrie op til 76.900 kr. pr. år i 2025. For gaver til svigerbørn er grænsen 26.900 kr. Hvis gavebeløbet overstiger bundfradragene, skal der betales en gaveafgift på 15 pct. af det overskydende beløb. Gaveafgiften gælder for følgende grupper:

- Børn og stedbørn
- Personer, som har boet sammen med giveren i minimum to år
- Forældre og bedsteforældre
- Søskende (fra og med 2027)

For personer uden for denne kreds indgår hele gavebeløbet i modtagerens skattepligtige indkomst.

Dødsboskat

Dødsboskatten er en skat, der pålægges et dødsbo, hvis dets nettoformue eller samlede aktiver overstiger en grænse på 3.399.600 kr. (2025-niveau). Dødsboskatten beregnes på baggrund af boets indkomst i bobeskatningsperioden, som løber fra 1. januar i året for dødsfaldet til skæringsdagen, hvor boet opgøres. Hvis formuen overstiger grænsen, beskattes al afdødes indkomst i løbet af perioden med 50 pct. Betalt skat i perioden trækkes fra, og der gælder også månedlige fradrag, der varierer afhængigt af tidspunktet for dødsfaldet og skæringsdagen. Dødsboskatten skal betales, når boet opgøres, hvilket kan ske tidligst på dødsdagen og senest 1 år efter.

Provenu fra bo- og gaveafgift samt dødsboskat

Indtægterne fra bo- og gaveafgift samt dødsboskat har gennem en længere årrække udgjort mellem 0,3 og 0,4 pct. af BNP, jf. *tabel 1*. Det strukturelle niveau fra bo- og gaveafgiften skønnes at udgøre ca. 5,3 mia. kr. efter indregning af *Aftale om et stærkere erhvervsliv* (2025-niveau), hvoraf ca. 0,5 mia. kr. skønnes at komme fra gaveafgiften, og ca. 4,8 mia. kr. skønnes at komme fra boafgiften. Det strukturelle niveau for den del af bo- og gaveafgiften, der vedrører overdragelse af erhvervsvirksomhed, skønnes at udgøre ca. 1,2 mia. kr. inkl. *Aftale om et stærkere erhvervsliv*.

¹ Den samlede effektive afgiftsprocent for denne gruppe bliver dermed 36,25 pct. (15 pct. + 25 pct. * (100 - 15)). Med *Aftale om reform af personskat* af december 2023 blev det vedtaget, at bundfradraget skulle stige fra 2026 til 2029, så det udgør 375.000 kr. i 2029. Samtidig bliver tillægsafgiften for søskende fjernet fra 2027.

Tabel 1
Statslige indtægter fra bo- og gaveafgift samt dødsboskat

2025-niveau (mio. kr.)	2021	2022	2023	2024	2025
Bo- og gaveafgift	7.590	8.260	8.970	8.770	7.780
- Heraf boafgift	6.370	7.350	7.020	7.380	7.040
- Heraf gaveafgift	1.220	910	1.950	1.390	730
Dødsboskatten	2.380	2.340	2.340	3.350	4.440
Afgifter og skatter på dødsboer og gaver i alt	9.970	10.600	11.310	12.120	12.220
Andel af BNP (pct.)	0,32	0,34	0,37	0,39	0,40

Anm.: Opsplitningen af bo- og gaveafgift for 2025 er baseret på fordelingen af det strukturelle provenu ifølge Skatteministeriet. Provenu for 2021, 2022, 2023 og 2024 er regnskabstal. Skøn for 2025 er fra november 2025. Kilde: Skatteministeriets indtægtslister, samt finanslov for 2026.

Adfærdseffekter ved beskatning af dødsboer og gaver

Ministerierne tilstræber generelt ved beregninger af afledte adfærdseffekter at tage hensyn til alle relevante og væsentlige adfærdsvirkninger. Det forudsætter dog, at det empiriske og teoretiske grundlag er tilstrækkeligt.

Ministerierne har hidtil regnet med en samlet provenuvirkning på nul fra adfærdsvirkninger ved ændringer i bo- og gaveafgiften fortolket som en varig virkning. Vurderingen beror på, at der må formodes at være adfærdsvirkninger for arvemodtager, der primært vedrører dennes arbejdsudbud, samt adfærdsvirkninger for arvegiver vedr. dennes opsparingsadfærd og arbejdsudbud.

Den hidtidige vurdering har været, at provenuvirkningen fra disse adfærdsvirkninger *samlet set* kan antages at være omtrent nul, hvilket beror på, at det ikke umiddelbart er muligt at kvantificere samtlige adfærdsvirkninger, og at det forventes, at virkningerne har modsat fortegn og således vil tendere mod at gå ud med hinanden.

Som nævnt kan der være forskellige mekanismer bag overdragelse af værdier ved arv eller gave. Det omfatter:

- *Altruistisk arvemotiv*: Nytte for arvegiver som følge af, at arvemodtagers nytte forøges gennem øgede forbrugsmuligheder.
- *Strategisk arvemotiv*: Strategisk spil mellem arvegiver og -modtager, hvor forventningen om at arve er en form for betaling for ikke-monetære ydelser eller anden ønsket påvirkning af arvemodtagers adfærd.
- *Egoistisk arvemotiv*: Efterladt arv udgør en form for forbrugsgode for arvegiver, mens arvemodtagers nytte ikke i sig selv påvirker arvegivers beslutninger.
- *Utilsiget arv*: Usikkerhed om faktisk levetid og behov for økonomiske ressourcer sidst i livsforløbet kan – evt. på grund af kapitalmarkedsimperfektioner eller offentlig regulering – give anledning til opsparing ud fra et beredskabsmotiv.

Det er vanskeligt at foretage empiriske undersøgelser, der kan bestemme den kvantitative betydning af de forskellige mekanismer, bl.a. da disse dels ikke nødvendigvis er indbyrdes udelukkende, dels må forventes at være heterogene på tværs af individer.

De forskellige, mulige mekanismer giver anledning til betydelige forskelle i såvel *positive* ("hvad sker der med adfærden ved ændret bo- og gaveafgift?") som *normative* konklusioner ("hvordan bør bo- og gaveafgift benyttes i et rationelt designet skattesystem?"). Det gælder såvel beskatning af bo og gave som beskatning af afkastet af den formue, hvis opbygning ligger til grund for arv og gave. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at regneprincipperne vedrører de *positive* aspekter ved beskatning af arv og gaver.

I lyset af disse grundlæggende teoretiske og empiriske usikkerheder er der i det følgende set nærmere på, hvad tilgængelige empiriske undersøgelser indebærer, når disses resultater søges anvendt i en dansk kontekst, hvor fokus er på afledte virkninger på de offentlige finanser. Det skal understreges, at langt de fleste undersøgelser er på udenlandske data, hvilket vanskeliggør resultaternes anvendelse, bl.a. fordi udenlandske skatteregler og andre institutionelle forhold ikke svarer til danske forhold.

Gennemgangen i det følgende er todelt: Første del inddrager studier, der undersøger adfærdseffekter ved beskatning af dødsboer og gaver hos *modtageren* af arv eller gaver, mens anden del behandler adfærdseffekterne hos *giveren* af arv eller gave.

Modtagere af arv og gaver

Udvalgte studier fra den økonomiske litteratur omhandlende adfærdseffekter ved beskatning af dødsboer og gaver gennemgås i det følgende. Udvalgte studier fra nordiske lande er opsummeret nedenfor i *tabel 2*.

Fra et teoretisk perspektiv vil den samlede effekt på arbejdsudbuddet på den intensive margin hos modtagere af arv og gaver være entydigt negativ, forudsat der ikke er tale om et strategisk samspil mellem arvegiver og -modtager, som direkte eller indirekte påvirker modtagers arbejdsudbud.

Modtagelsen af arv og gaver vil da ikke medføre en substitutionseffekt. Til gengæld medfører arv og gave en indkomsteffekt, som har en negativ påvirkning af arbejdsudbuddet. Det skyldes, at en del af stigningen i forbrugsmulighederne, som arven eller gaven giver anledning til, vil blive omsat til mere fritid (og derved lavere arbejdstid).

På den ekstensive margin vil arv og gaver på lignende vis medføre en negativ virkning på arbejdsudbuddet. Det kan tilskrives, at arv og gave virker på samme måde som en øget disponibel indkomst i såvel overførsels- som beskæftigelsesalternativet, men uden at påvirke forskelsbeløbet mellem beskæftiget og ikke-beskæftiget. Arven indebærer, at det planlagte forbrug kan tilvejebringes ved en lavere arbejdsindsats. Således vil en afgiftsnedsættelse isoleret set give anledning til en negativ arbejdsudbudsvirkning via indkomsteffekten.

Tabel 2

Udvalgte nordiske studier af adfærdsvirkninger for modtagere af arv eller gaver

	Land	Metode	Undersøgte variabel	Effekt
Drue Dahl og Martinello (2022)	Danmark	Eventstudie på registerdata for uventet arv i perioden 1995-2012	Arbejdsudbud	2 pct. reduktion i lønindkomst ét år efter arv (ingen effekt på lang sigt).
			Opsparing	Arv indebærer øget kapitalakkumulation på kort sigt, som på længere sigt delvist modsvarer af øget forbrug.
Bø, Halvorsen og Thoresen (2019)	Norge	Sammenligning af arvinger og ikke-arvinger ved brug af propensity score matching på registerdata i perioden 1997-2010	Arbejdsudbud	7-10 pct. reduktion i lønindkomsten for stor arv op til seks år senere. Unge arvinger og arvinger tæt på pensionsalderen reducerer deres arbejdsudbud mest, dog mindre effekt for personer med børn.
Ling (2022)	Norge	Eventstudie på registerdata for arvinger i perioden 1993-2015	Arbejdsudbud	Op til 4 pct. reduktion i lønindkomst i op til 10 år efter modtagelsen af en stor arv. Der er heterogene adfærdssvar, med større virkning hos mænd, og mindre effekt for yngre arvinger.
Elinder, Erixson og Ohlsson (2012)	Sverige	Fixed effects model. Registerdata for 2000-2008 for personer, der modtager arv i 2004.	Arbejdsudbud	Arbejdsindkomst falder med 4-9 pct. af størrelsen på arven. Effekten er større for ældre arvinger end yngre arvinger.
			Opsparing	Kapitalindkomst stiger i to år efter arven modtages, dog mindskes effekten gradvist på længere sigt.

Anm.: De angivne estimater er statistisk signifikante på et 5 pct. signifikansniveau. De nævnte studier er udgivet i fagfællebedømte tidsskrifter.

Kilde: Detaljerede kildeangivelser er angivet i litteraturlisten.

Nordiske studier af arbejdsudbudseffekter af arv

Kapitel III i *Dansk Økonomi, forår 2024* præsenterer en analyse af arv i Danmark. Formandskabets analyse finder i overensstemmelse med litteraturen signifikante negative løn- og beskæftigelseseffekter for modtagere af arv fra afdøde forældre. Analysen viser, at arvingernes lønindkomst falder med 1-2 pct. umiddelbart efter, at de modtager arv, og at effekten er nogenlunde konstant de efterfølgende fem år. For dem, som modtager en uventet arv, falder lønindkomsten med 2,7 pct. For det årlige antal arbejdstimer samt beskæftigelsesfrekvensen findes også en effekt: Begge falder i gennemsnit med ½ pct. for gruppen, der modtager arv.

Af øvrige studier på danske indviddata kan nævnes Drue Dahl og Martinello (2022). De finder, at arvinger reducerede deres lønindkomst med knap 2 pct. det første år efter modtagelsen af arv. Effekten forsvandt dog efter to år, hvilket tyder på en midlertidig arbejdsudbudseffekt af arven.

På baggrund af norske data finder Bø m.fl. (2019) mere langvarige effekter, og viser, at arvinger, der modtog arv over gennemsnittet, reducerede deres lønindkomst med 7-10 pct. op til fem år efter modtagelsen. Ling (2022) anvender også norske data, men finder mindre reduktioner i lønindkomsten på 2-4 pct., dog i op til ti år efter modtagelsen af arven. I Sverige fandt Elinder, Erixson og Ohlsson (2012) tilsvarende, at arv reducerede arbejdsindkomsten, især blandt ældre arvinger. Arvingernes

arbejdsudbud faldt allerede før modtagelsen af arv, hvilket kan tyde på, at forventningen om at modtage arv påvirker adfærden.

Resultaterne i De Økonomiske Råds analyse ligger således overordnet på linje med andre studier på nordiske data.

Øvrige studier af arv

Studier på amerikanske data understøtter også, at arv reducerer arbejdsudbuddet hos modtagere af arv. Fx finder Holtz-Eakin, Joulfaian og Rosen (1993), at 4,6 pct. af arvinger af beløb under \$25.000 forlod arbejdsmarkedet mellem 1982 og 1985, mens 18,2 pct. af arvinger af beløb over \$150.000 forlod arbejdsmarkedet i samme periode. Derudover havde arvinger af store beløb en lavere lønvækst end arvinger af mindre beløb. Brown, Coile og Weisbenner (2010) undersøgte effekten af arv på pensionering og konkluderede, at arv øgede sandsynligheden for tidlig pensionering med 12 pct., især når arven var uventet eller stor. Blau og Goodstein (2016) fandt på baggrund af data fra et amerikanske spørgeskema, at ældre, gifte personer, der havde modtaget en arv, reducerede deres arbejdsmarkedsdeltagelse med 4 pct.-point sammenlignet med personer, der ikke havde modtaget en arv. Dog fandt de også, at faldet i arbejdsmarkedsdeltagelse ikke kunne observeres hos arvmodtagerens ægtefælle.

Der findes også flere studier på tyske data, der finder arbejdsudbudseffekter ved modtagelsen af en arv. I en livscyklus model simulerer Kindermann, Mayr og Sachs (2020) effekten af arveafgifter i Tyskland. De finder, at for hver euro opkrævet i arveafgift, genereres der yderligere 9 cent i arbejdsindkomstskat. Studiet finder desuden effekter af arv på lønindkomst af omtrent samme størrelse, før og efter arven modtages, hvilket indikerer, at der er forventningseffekter hos modtagere af arv. Doorley og Pestel (2020) finder, at kvinder reducerer deres ugentlige arbejdstid med 1,5 timer i gennemsnit som følge af modtagelsen af en arv. Studier som Doorley og Pestel (2020) og Elinder m.fl. (2012) viser ligeledes, at forventninger om arv kan påvirke arbejdsudbuddet, idet arvinger ofte reducerer deres arbejdsudbud allerede før arven modtages.

Udover arbejdsudbudseffekter finder empiriske studier af arvebeskatning også andre adfærdsvirkninger, *jf. boks 1*.

Boks 1

Øvrige adfærdseffekter hos modtagere af arv og gaver

Arvebeskatning kan have afledte effekter på arvingers opsparingsadfærd, kapitalallokering samt iværksætteri. En højere arvebeskatning kan øge en potentiel arvings incitament til at spare op, da de modtager mindre i arv (efter skat). Udvalgte studier indikerer, at arv øger tilbøjeligheden til at forbruge:

- Joulfaian og Wilhelm (1994) fandt små stigninger i privatforbruget efter modtagelsen af arv. Joulfaian (2006a) observerede også, at arvingernes formue steg mindre end det fulde arvebeløb, hvilket indikerer en stigning i forbruget. Derudover finder Elinder, Erixson og Ohlsson (2012) midlertidige stigninger i kapitalindkomsten efter modtagelse af arv, hvilket indikerer en realisering af kapitalgevinster og øget forbrug efter modtagelsen af arv.

Arv kan også fungere som opstartskapital for nye virksomheder, hvormed arvebeskatning kan hæmme iværksætteri. Dog kan arvebeskatning have en positiv effekt på kapitalallokering ved at reducere tendensen til, at kapital allokteres til arvinger fremfor i mere effektive virksomheder:

- Holtz-Eakin, Joulfaian og Rosen (1994) fandt, at størrelsen af en arv signifikant påvirkede sandsynligheden for, at en arving blev iværksætter. Tsoutsoura (2015) viser også, at arvebeskatning i Grækenland reducerede investeringer og omsætningsvæksten hos virksomheder, hvor overdragelsen var påvirket af arvebeskatning, samt påvirkede beslutningen om at sælge eller beholde virksomheden i familien.

Disse resultater har ikke direkte betydning for de afledte virkninger på de offentlige finanser, men illustrerer, at indvidet i en række forskellige dimensioner ændrer adfærd efter modtagelse af arv.

Kilde: OECD (2021) – Inheritance taxation in OECD countries.

Studier af gaver

Studier, der undersøger arbejdsudbudseffekterne af at modtage gavebeløb i sammenlignelige lande, finder også negative arbejdsudbudseffekter hos gavemodtager, omtrent på niveau med studier af arv.

Fx finder Malo og Sciulli (2021), der undersøger effekterne på arbejdsudbuddet af at modtage gavebeløb på tværs af 14 forskellige EU-lande, en negativ, men insignifikant, effekt på arbejdsudbuddet af at modtage et gavebeløb. De finder større negative effekter for kvinder end for mænd, og at en uventet formueoverførsel kan resultere i tidligere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Bonekamp og Knoef (2021) undersøger også effekten af inter-vivos overførsler på modtagernes arbejdsudbud. De fokuserer på par, der befinder sig i "livets travle periode", ved brug af administrative datasæt for den nederlandske befolkning, som giver mulighed for at spore skatteregistrerede inter-vivos overførsler og arbejdsindkomst. Den identificerende variation er en gaveafgiftsreform fra 2013 i Nederlandene. I 2012 var gaveafgiften i Nederlandene, for beløb over et bundfradrag på 5.000 euro, på 10 pct. for gaver under 115.000 euro, og 20 pct. for gavebeløb derover. I 2013 blev bundfradraget midlertidigt forhøjet for visse personer mellem 36-40 år. Forfatterne finder, at husholdninger, der modtog ekstra skattefrie gaver i perioden, oplevede et fald i deres indkomst på 4 pct. Der findes ikke

nogen effekter på ægtefællens arbejdsindkomst. De finder desuden, at inter-vivos overførsler i betydelig grad blev anvendt til at reducere boliggyld.

Sammenfattende vurdering af arbejdsudbudseffekter hos modtagere af arv og gaver

På baggrund af ovenstående litteraturgennemgang vurderer ministerierne, at der er en generel konsensus i litteraturen om, at arv påvirker arvingers arbejdsudbud negativt. Altså vil modtagelsen af arv være forbundet med en negativ udvikling i arbejdsindkomsten, arbejdstiden og erhvervsdeltagelse. Der er dog usikkerhed om størrelsesorden, samt varighed, af effekten.

Givere af arv eller gaver

Beskatning af arv (og gaver) kan medføre adfærdseffekter for arvegiveren i form af ændret opsparingsadfærd, hvis arvegivers nytte afhænger positivt af arvets størrelse og dermed afhængig af arvegivers arvemotiv, *jf. ovenfor*. Arvegiver kan tænkes at påvirke sin opsparing ved ændret indkomst (arbejdsudbud) eller ændret forbrug.

Af de nævnte arvemotiver vil et altruistisk eller strategisk arvemotiv betyde, at arvegivers opsparingsadfærd påvirkes af en skat på arv, i og med, at det er arven efter skat, der er afgørende. Hvis arvemotivet derimod er egoistisk, kan det potentielt enten være arven før eller efter skat, der er afgørende for arvegiver, *jf. afsnit III.4 i Kapitel III – Dansk Økonomi, forår 2024*. Ved utilsigtet arv er der som sådan ikke et arvemotiv, og arvegivers opsparingsadfærd vil da være upåvirket af beskatning af arv.

Substitutions- og indkomsteffekter hos givere af arv og gaver

Arvebeskatning reducerer formueoverførslen til næste generation, hvilket isoleret set reducerer marginalnytten ved at efterlade arv og trækker i retning af mindre opsparing blandt arvegivere med et arvemotiv. Da arvegivers implicite afkast af opsparing påvirkes, kan denne effekt karakteriseres som arvegiverens substitutionseffekt på samme måde som virkningen af kapitalafkastbeskatning. Hvis arvegiveren er bekymret for størrelsen af den fremtidige arv, kan arvebeskatning tilskynde dem til at arbejde mere eller forbruge mindre for at sikre en tilstrækkelig stor arv efter skat (indkomsteffekt). Forældre kan fx udskyde deres pensionering for at opbygge en større formue, som deres børn kan arve.

Den samlede adfærdseffekt af arvebeskatning hos arvegiver er, fra et teoretisk udgangspunkt, tvetydig, da den afhænger af, hvorvidt substitutions- eller indkomsteffekten dominerer. Hvis substitutionseffekten dominerer, vil en forhøjelse af arvebeskatningen kunne føre til mindre opsparing gennem reduceret arbejdsudbud eller øget forbrug, mens det modsatte vil være tilfældet, hvis indkomsteffekten dominerer. Dvs. at arvegivers adfærdsvirkning potentielt påvirker kapitalafkastskatterne, indkomstskatterne og forbrugsafgifter. Normalt formodes, at substitutionseffekten dominerer, *jf. afsnit III.4 i Kapitel III – Dansk Økonomi, forår 2024*, hvormed opsparingen reduceres af afgiften, selvom fortegnet for den samlede effekt som nævnt ikke kan fastlægges teoretisk.

Udvalgte studier, som angiver en elasticitet for arve- og gavegivers adfærd ift. størrelsen på den skattepligtige arv/gave ved ændret beskatning, kan ses nedenfor, *jf. tabel 3*.

Tabel 3**Udvalgte studier for adfærdsvirkninger for givere af arv eller gaver**

	Land	Metode	Undersøgte variabel	Elasticitet
Sommer (2017)	Tyskland	Bunching	Skattepligtig arv	0,002
			Skattepligtige gaver	0,021*
			Samlet for arv/gaver	0,007*
Glogowsky (2016)	Tyskland	Bunching	Skattepligtig arv	0,03*
			Testamenteret arv	0,11*
			Skattepligtige gaver	0,07*
Goupille-Lebret m.fl. (2018)	Frankrig	DiD	Indbetalinger til særlig opsparingskonto	0,25*
			Saldo på særlig opsparingskonto	0,13*
Slemrod & Kopczuk (2000)	USA	OLS	Skattepligtig arv	0,16*
Holtz-Eakin & Marples (2001)	USA	OLS	Skattepligtig arv	0,1 – 0,2*
Joulfaian (2006b)	USA	OLS	Skattepligtig arv	0,1 – 0,2*

Anm.: Elasticiteten viser den procentvise ændring i den undersøgte variabel ved en stigning i efterskattraten for arv på ét procent. *Estimaterne er signifikante på 5 pct. signifikansniveau. Alle studier, undtagen Sommer (2017), er udgivet i fagfællebedømte tidsskrifter.

Kilde: Detaljerede kildeangivelser er angivet i litteraturlisten.

Europæiske studier af givere af arv og gaver

I Glogowsky (2016) og Sommer (2017) anvendes *bunching* som identifikationsstrategi til at estimere elasticiteten af skattepligtige arv og gaver i Tyskland. Ved brug af registerdata udnyttes variationen i afgiften på arv og gaver, herunder flere knæk i satsen, hvilket skaber incitament til at tilpasse arv og gaver til bestemte beløbsgrænser. Glogowsky (2016) finder adfærdsvirkninger af den skattepligtige arv og større respons af skattepligtige gaver. Selvom de undersøgte ændringer i skattesystemet er store, er de underliggende elasticiteter for arv og gaver moderate, og når op til 0,11 for testamenteret arv.² I Sommer (2017) anvendes samme identifikationsstrategi, dog baseret på et nyere datagrundlag. Der findes ingen signifikant adfærdsvirkning for arv, dog med signifikante adfærdsvirkninger for størrelsen af gaver.

Goupille-Lebret m.fl. (2018) anvendte diskontinuiteter i den franske arveafgiftsbehandling af en særlig opsparingskonto (*Assurance-Vie*), som videregives til arvingerne ved dødsfald. Afhængigt af den alder, hvor bidragene blev foretaget, og den dato, hvor kontoen blev åbnet, er der store forskelle i beskattningen af kontoen, hvilket studiet bruger til at undersøge virkningen af arvebeskatning på indbetalinger til kontoen og saldoen på kontoen. Studiet fandt, at elasticiteterne var moderate (typisk 0,1–0,3), og at effekten på formueakkumulering derfor var beskeden trods en markant fordobling af den marginale arveafgiftssats fra 20 til 40 procent. Det bemærkes, at studiet ikke kan adskille virkningen af ændret porteføljesammensætning fra ændret opsparingsadfærd. Derudover påpeges det i studiet,

² Studiet finder markant lavere effekter for arv, hvor der ikke foreligger et testamente, der dikterer den specifikke fordeling af arven til arvingerne.

at opsparingskontoen i høj grad bruges af de rigeste husholdninger, hvormed resultaterne ikke nødvendigvis er overførbare til resten af befolkningen.

Amerikanske studier af givere af arv og gaver

Amerikanske studier af boafgiftens virkning på arvegivers adfærd fokuserer primært på den såkaldte "estate tax". Ligesom den danske boafgift betales den, såfremt dødsboets værdi overstiger en bundgrænse.

Kopczuk og Slemrod (2000) anvender tværsnits-regressioner på et datasæt af amerikanske dødsboer fra 1916 til 1996 og udnytter variationer i satsen for den amerikanske boafgift på det tidspunkt, hvor arvegiveren var 45 år, til at identificere elasticiteten af skattepligtige boer ift. efterskatraten på arv. Studiet finder en positiv og signifikant sammenhæng mellem boets størrelse og efterskatraten på det tidspunkt, hvor arvegiveren var 45 år, og finder en elasticitet for det skattepligtige bo på 0,16 ift. efterskatraten, hvormed en reduktion på én procent i efterskatraten reducerer boets størrelse med 0,16 procent. Det bemærkes, at studiet bruger data fra starten af 1900-tallet, hvor gaver ikke var beskattet på samme måde som arv. Studiet kan derfor ikke adskille virkningen af skatteundgåelse fra ændret opsparingsadfærd.

Holtz-Eakin og Marples (2001) bruger spørgeskemadata til at estimere effekten af boafgiften på det skattepligtige bo hos personer, der stadig er i live. Studiet udnytter variation i boafgiftssatsen på tværs af delstater til identifikation af effekten, og finder, på linje med Kopczuk og Slemrod (2000), at der er en negativ sammenhæng mellem den skattepligtige formue og satsen for boafgiften.

Joulfaian (2006b) udnytter variation i den amerikanske boafgift over tid i perioden 1951-2011 til at estimere en elasticitet for den skattepligtige arv ift. satsen for boafgiften. Studiet finder, at boafgiften reducerer husholdningernes skattepligtige bo, og finder en elasticitet af den skattepligtige arv på -0,094 ift. satsen for boafgiften.

Hverken Holtz-Eakin og Marples (2001) eller Joulfaian (2006b) angiver elasticiteter for skattepligtige boer med hensyn til efterskatraten på arv. I en litteraturgennemgang vurderes det, at resultaterne i de to studier svarer til en elasticitet ift. efterskatraten på arv på mellem 0,1-0,2, hvormed en reduktion på én procent i efterskatraten reducerer dødsboerne med mellem 0,1 og 0,2 procent, *jf. Kopczuk (2013)*.

Der er forhold, der mindsker de amerikanske studiers anvendelighed ift. at udlede arvegivers adfærd:

- Studierne er relativt gamle, og deres identifikation er svag. Der benyttes fx OLS fremfor et naturligt eksperiment. OLS kan være problematisk, da der er risiko for udeladt variabel bias i parameterestimaterne. Det viser sig også i, at parameterestimaterne er meget følsomme over for hvilke kontrolvariable, der inkluderes i regressionerne.
- Til forskel fra den danske boafgift er bundgrænsen i USA betydeligt højere. Fx var bundgrænsen lig 5,6 mio. kr. i 2001 (2001-niveau) (omtrent samme tidspunkt for studierne omtalt ovenfor). Det viser sig i, at kun ca. 2 pct. af alle dødsfald i USA i 2001 medførte betaling af boafgift.³ Bundgrænsen for den amerikanske boafgift er endnu højere i 2025 (ca. 90 mio. kr. i 2025-niveau).

³ Kilde: University of Pennsylvania: *Decomposing the decline in estate tax liability since 2000* og Nationalbankens Statbank for historiske valutakurser (tabel DNVALA).

Virkning på offentlige finanser ved ændret opsparingsadfærd hos givere af arv og gaver

Overordnet set finder de gennemgåede studier en positiv effekt af lavere arv- og gavebeskatning på de rapporterede skattepligtige arv og gaver, dvs. der er holdepunkter for at antage, at substitutionseffekter dominerer evt. indkomsteffekter, men den kvantitative størrelsesorden varierer meget betydeligt på tværs af studier. Der er ikke i de nævnte studier angivet nogen målestok for, om de estimerede effekter skal anses for at være "store" eller "små" (om end resultaterne ofte omtales som "beskedne").

Studierne indikerer generelt en negativ effekt på opsparingsadfærden hos arvegiver ved beskatning af arv og gaver og dermed afledte virkninger på de offentlige finanser. Den afledte virkning på de offentlige finanser ved arvegivers opsparingsadfærd kan bestå af to effekter:

1: En direkte dynamisk provenuvirkning, hvor skattebasen for arv mindskes som følge af arvegivers adfærd relateret til den højere arvebeskatning. Det kan fx være igennem en højere grad af skattefrie gaver til arvinger, imens arvegiver er i live.

2: En yderligere virkning på opsparingsadfærd, da arvebeskatning øger den generelle beskatning af formue, hvormed incitamentet til at opspare mindskes.

Den afledte virkning på de offentlige finanser på lang sigt ved en forhøjelse af bo- og gaveafgiften med 1 pct.-point er illustreret i et forsimplet regneeksempel, hvor der tages udgangspunkt i en elasticitet på 0,1, *jf. tabel 4*.

Tabel 4

Eksempel på dynamisk virkning hos arvegiver af bo- og gaveafgiftsprovenuet og kapitalafkastskatteprovenuet sfa. ændret beskatning af arv og gave

2025-niveau, mio. kr.		Forhøjelse af sats for boafgift fra 15 til 16 pct.
[1]	Strukturelt skattepligtigt grundlag for bo- og gaveafgiften (mia. kr.)	35,7
[2]	Husholdningernes nettoformue (mia. kr.)	6.170
[3]	Ændring i marginal efterskatrate, når bo- og gaveafgiften hæves fra 15 pct. til 16 pct. (pct.)	-1,18
[4]	Forudsat elasticitet	0,1
[5]	Sats for bo- og gaveafgiften (pct.)	15
[6]	Nominel rente (pct.)	4,1
[7]	Gennemsnitsskattesats for kapitalindkomst (pct.)	30
[8]	Tilbageløbsfaktor (pct.)	23
Direkte provenuvirkning på boafgiften		
[9]=[1]*0,01*1000	Umiddelbart merprovenu	356,7
[10]=[9]*(1-[8])	Merprovenu efter tilbageløb	274,7
[11]=[4]*([3]/0,01)/100	Ændring i formue sfa. 1 pct.-point forhøjelse af bo- og gaveafgiften (pct.)	-0,118
[12]=[1]*[11]*1000	Ændring i grundlag for bo- og gaveafgiften sfa. 1 pct.-point forhøjelse af bo- og gaveafgiften	-42,0
[13]=[12]*[5]	Adfærdsvirkning	-6,3
[14]=[13]*(1-[8])	Adfærd efter tilbageløb	-4,8
Yderligere virkning på opsparing		
[15]=[11]*[2]*1000	Ændring i nettoformue	-7.258,8
[16]=[6]*[15]	Renter af ændring i nettoformue	-297,6
[17]=[16]*[7]	Adfærdsvirkning sfa. ændring i nettoformue	-89,3
[18]=[17]*(1-[8])	Adfærd efter tilbageløb	-68,7
Selvfinansieringsgrad		
[19]=-([14]+[18])/[10]	Selvfinansieringsgrad på lang sigt (pct.)	27

Anm.: Det strukturelle skattepligtige grundlag for boafgiften er fundet ved det strukturelle niveau for bo- og gaveafgiften delt med satsen på 15 pct ($5.350/0,15 = 35.670$ mio. kr.). Husholdningernes nettoformue er opgjort ekskl. livrenteopsparinger, ATP og tjenestemandspension, da de ikke umiddelbart påvirkes af ændringer i bo- og gaveafgiften, da de ikke kan arves. Den indregnede værdi af unoterede aktier trækkes ud af husholdningernes nettoformue, da unoterede aktier i høj grad beskattes med en særskilt, lavere boafgiftsats for virksomheder. Opgørelsen omfatter personer på 18 år og derover bosiddende i Danmark ultimo 2023.

Kilde: Finansministeriet og Skatteministeriet. Husholdningernes nettoformue er på basis af registerdata fra Danmarks Statistik (hhv. FORMPERS og DOD) i 2023 (opgjort i 2025-niveau).

Ved en forøgelse af bo- og gaveafgiften med 1 pct.-point udgør det umiddelbare merprovenu ca. 275 mio. kr. efter tilbageløb, når der forudsættes et strukturelt afgiftsgrundlag på ca. 35,7 mia. kr. Med den anvendte elasticitet reduceres grundlaget for bo- og gaveafgiften med ca. 40 mio. kr. svarende til en afledt svækkelse af de offentlige finanser med ca. 5 mio. kr. efter tilbageløb (15 pct. af 42 mio. kr. * (1-0,23). Det svarer til et bidrag til selvfinansieringsgraden på godt 2 pct.-point. Imidlertid vil ændret opsparing også påvirke husholdningernes samlede nettoformue, som kan skønnes til cirka 6.200 mia.

kr. Såfremt det forudsættes, at formuen formindskes lige så meget som grundlaget for bo- og gaveafgiften, kan det afledte mindreprovenu heraf via lavere grundlag for kapitalindkomstbeskatning omregnes til cirka 70 mio. kr., svarende til 27 pct. af merprovenuet efter tilbageløb.

I beregningen er der ikke taget højde for en række relevante forhold:

1: Den langsigtede virkning på samlet formue – og derigennem grundlag for indkomstskat og bo- og gaveafgift – viser sig først efter en længere årrække. Det varige bidrag til selvfinansieringsgraden er derfor mindre end det langsigtede bidrag.

2: I formueopgørelsen indgår reale aktiver, herunder husholdningernes boligformue. Ejendomsværdiskatten medfører en lavere beskatning af ejendomme end øvrig formue⁴. Dette indgår dog ikke i den gennemsnitlige skattesats på 30 pct., som formuen beskattes med i beregningen. Såfremt der tages højde for dette igennem en vægtet gennemsnitsskattesats, vurderes det at trække de afledte virkninger ned.

3: I opgørelsen af husholdningernes nettoformue er der udeladt formuearter, der potentielt påvirkes af ændringer i arvebeskatning, fx værdien af grunde og jorde samt unoterede aktier. Inklusion af formuearterne vurderes at trække de afledte virkninger op.

4: Formue, der går i arv, stammer helt overvejende fra arvegivere med relativt høj alder og dermed formue over gennemsnittet for den samlede befolkning. Det trækker i retning af, at bidraget til de afledte virkninger via kapitalindkomstbeskatningen reduceres sammenholdt med regneeksemplerne i tabellen.

5: Øget afgift af bo og gave må forventes at føre til, at bundfradraget for gaver i højere grad udnyttes. Det trækker i retning af, at de afledte virkninger øges.

6: I det omfang de tilgængelige empiriske resultater, der alle bygger på udenlandske data, helt eller delvist afspejler omlægning fra afgiftspligtige til afgiftsfrie aktiver, vil den i regneeksemplerne beregnede virkning indebære en overvurdering af de afledte virkninger i dansk sammenhæng, hvor en sådan omlægning ikke vil kunne reducere afgiftsgrundlaget.

Den forudsatte elasticitet har en stor betydning for størrelsen på de afledte adfærdsvirkninger, og kan udmønte sig i forskellige selvfinansieringsgrader, *jf. tabel 5 nedenfor*. Regneeksemplerne nedenfor indebærer forskellige antagelser om virkningen på opsparingsadfærd, hvilket udmønter sig i forskellige selvfinansieringsgrader. En forhøjelse af bo- og gaveafgiften med ét pct.-point i regneeksemplerne indebærer således en selvfinansieringsgrad mellem hhv. 5 og 40 pct. Regneeksemplerne er som nævnt stærkt forenklede, men illustrerer, at skøn baseret på tilgængelig empiri kan indebære potentielt væsentlige afledte virkninger.

⁴ Ejendomsværdiskatten udgør hhv. 0,51 pct. og 1,4 pct. af ejendomsværdien hhv. under og over progressionsgrænsen på 11,25 mio. kr. (9 mio. kr./0,8). Hvis boligpriserne stiger 4 pct. årligt, svarer ejendomsværdibeskatningen (fratrullet et forsigtighedsnedslag på 20 pct.) til en avancebeskatning på ca. 10,2 pct. og 28,0 pct. hhv. under og over progressionsgrænsen. Boligpriserne antages at stige 4 pct. årligt, da det svarer til det strukturelle renteniveau. Beskatningen af boliger under progressionsgrænsen kan dermed beregnes som $0,51 \text{ pct.} / 4 \text{ pct.} \cdot 0,8 = 10,2 \text{ pct.}$ Større prisstigninger medfører dermed lavere beskatning. Det bemærkes, at ca. 1 pct. af de ejendomsværdiskattepligtige ejerboliger betaler progressiv ejendomsværdiskat.

Tabel 5**Betydning af den forudsatte elasticitet for den dynamiske virkning hos arvegiver**

Estimater for elasticiteten fra litteraturen	Elasticitet	Selvfinansierungsgrad på lang sigt (pct.)
Gns. elasticitet baseret på tyske studier	0,02	5
Midtpunkt af de udvalgte studier	0,1	27
Gns. elasticitet baseret på amerikanske studier	0,15	40

Anm.: Der henvises til studierne angivet i tabel 3. Elasticiteten viser den procentvise ændring i husholdningernes nettoformue ved en stigning i efterskattraten for arv på ét procent.

Kilde: Finansministeriet og Skatteministeriet.

Arbejdsudbudseffekter hos givere af arv og gaver

Studierne i tabel 3 kan ikke nødvendigvis bruges som argument for *arbejdsudbudseffekter* hos givere af arv og gaver, da der ikke kan skelnes mellem adfærdsresponsen på arbejdsudbuddet og øvrige adfærdsresponsen, fx øget forbrug eller ændret formueallokering med henblik på skatteundgåelse.

Et studie, der analyserer arbejdsudbudsresponsen af arvebeskatning, er Lee (2019). Studiet udnytter boafgiftsnedsættelser fra en amerikansk reform til at estimere effekten af boafgift på arbejdsudbuddet for levende potentielle givere. Til dette formål anvendes difference-in-difference med paneldata på mikroniveau. Reformen øgede bundfradraget for beskatning, svarende til en reduktion i den marginale arveafgift med 37,51 pct. i gennemsnit. Der er således tale om en betydelig ændring i den personkreds, der omfattes af lavere marginal afgift. I studiet estimeres en positiv arbejdsudbudsvirkning hos arvegiver, som dog ikke er signifikant.

Sammenfattende vurdering af adfærdseffekter hos givere af arv og gaver

Samlet set vurderer ministerierne, at den empiriske evidens vedrørende arvegivers adfærd er mere sporadisk end tilsvarende for arvemodtageres adfærd. Det kan bl.a. skyldes at det er mere udfordrende at designe empiriske analyser, der entydigt fanger virkninger på arvegiver ift. arvemodtager, bl.a. grundet den længere tidshorisont, som virkningerne på opsparingen i sin natur må have.

De undersøgelser, der er tilgængelige, peger på, at givere af arv og gaver reducerer opsparingen ved forhøjelse af beskatningen af dødsboer og gaver, mens der som nævnt i det ene foreliggende studie af arvegivers arbejdsudbud ikke er tale om en statistisk signifikant virkning.

På baggrund af en samlet betragtning af økonomisk teori og den foreliggende empiri er det ministeriernes vurdering, at det er overvejende sandsynligt, at højere beskatning af arv og gaver reducerer den samlede opsparing, samt at virkningen hovedsageligt modsvares af øget forbrug og i mindre grad reducerer arvegivers arbejdsudbud.

Indregning af adfærdseffekter i ministeriernes opdaterede regneprincipper

Ministerierne finder, at der er empirisk evidens for en positiv arbejdsudbudseffekt ved boafgiften hos arvemodtager, idet en *højere* afgift reducerer den disponible arv, hvorfor det giver anledning til en stigning i arbejdsudbuddet gennem indkomsteffekten.

Ligeledes vurderes det, at det er overvejende sandsynligt, at ændret beskatning af arv og gaver påvirker arvegivers opsparingsadfærd. Adfærdsvirkningen på arvegivers opsparing har modsat fortegn på de offentlige finanser af adfærdsvirkningen på arvemodtagers arbejdsudbud, så øget beskatning på arv og gaver reducerer arvegivers opsparing.

Af den grund vurderes det, at det fortsat kan anses for et middelret skøn, at den samlede afledte virkning på de offentlige finanser som følge af adfærd for arvegiver og modtager under ét, er nul.

Ministerierne vurderer således, at adfærdsvirkningen på arvegiverens opsparingsadfærd mv. med rimelighed kan forudsættes at have samme overordnede størrelsesorden, men modsat fortegn, som arbejdsudbudseffekten hos arvemodtageren, hvad angår den dynamiske provenuvirkning. Det skal dog understreges, at ministerierne ikke har foretaget en komplet afdækning af virkninger på opsparingsadfærden eller foretaget et egentligt skøn, hvorfor den skønnede virkning på opsparingsadfærd skal anses for beregningsteknisk og følger logisk af, at der sættes tal på en samlet virkning, der udgøres af to modsatrettede effekter, hvoraf den ene kvantificeres.

Kvantificering af arbejdsudbudsvirkningen

Det er allerede praksis i ministeriernes regnemodeller, at der indregnes indkomsteffekter for ændringer i personskatter, der påvirker den disponible indkomst, *jf. Regneprincipper på personskatteområdet (2024)*. Foranlediget af den generelle litteraturgennemgang af arbejdsudbudseffekter hos modtagere af arv og gaver vurderer ministerierne, at en arbejdsudbudsvirkning svarende til indkomsteffekten på personskatteområdet udgør et middelret skøn. Det skal ses i lyset af, at der på personskatteområdet anvendes samme adfærdselasticiteter på tværs af indkomstfordelingen. På baggrund af litteraturgennemgangen ovenfor og ud fra et konsistenshensyn vurderes der derfor ikke at være grundlag for at anvende en særskilt adfærdselasticitet for arvemodtagere, som adskiller sig fra udgangspunktet fra personskatteområdet.

Ministerierne vil derfor fremover indregne en indkomsteffekt på arbejdsudbuddet af ændringer i boafgiften ved brug af ministeriernes sædvanlige beregningstilgang, herunder mikrosimulering ved hjælp af den såkaldte lovmodel. Tilgangen i forhold til indregning af indkomsteffekten er, at personer i lovmodellens modelbefolkning, der har de samme baggrundskaraktistika som faktiske arvinger, får øget deres indkomst med et beløb, der svarer til deres andel af en ændret samlet arvesum fra politiktiltaget. Det er derfor nødvendigt at identificere de retmæssige arvinger i registerdata først. Den primære udfordring ved at identificere afdøde og deres retmæssige arvinger, er, at en person kan optræde i flere arvehierarkier. Det gør det vanskeligt at fastslå hvilke af afdødes efterladte, der er de retmæssige arvinger.

For at imødekomme ovennævnte problemstilling anvendes et beregningsteknisk arvehierarki, som adskiller sig fra det juridisk gældende hierarki, *jf. boks 2*.

Boks 2

Beregningsteknisk arvehierarki

For arv (over bundfradraget), der tilfalder nærmeste pårørende, tages der udgangspunkt i følgende hierarki:

1. Ægtefælle eller registreret partner samt børn under 24 år.
2. Samlever, hvis afdøde og efterladte har haft fælles bopæl i minimum to år før dødsfaldet, eller venter, har eller har haft fælles barn
3. Børn eller deres livsarvinger (fx børn, børnebørn)
4. Forældre til afdøde

Kilde: Egen opstilling.

Det beregningstekniske arvehierarki tager højde for, at børn under 24 år kan have en særlig ret til udbetalinger som følge af arvehenstand for længstlevende ægtefælle. I det beregningstekniske hierarki defineres arveklasse 1 som børn under 24 år sammen med efterladte ægtefæller.

Beregningen af adfærdsvirkninger for arv i ministeriernes lovmodel er beskrevet trinvist nedenfor, jf. boks 3.

Boks 3

Beregning af indkomsteffekten for arvemodtagere i lovmodellen

Konkret estimeres indkomsteffekten for arvemodtagere ved følgende fremgangsmetode:

Først identificeres afdøde i registerdata. Derefter identificeres alle de afdødes mulige efterladte, hvorefter de retmæssige arvinger ifølge arvehierarkiet identificeres. Der dannes herefter en deskriptiv statistik af de retmæssige arvinger på baggrund af karakteristika såsom alder, køn og civilstand.

Herefter simuleres arvemodtagere i lovmodellens modelbefolkning ved hjælp af fordelingen af de retmæssige arvinger fra registerdata. Dernæst tildeles de simulerede arvemodtagere deres andel af en samlet efter-skat arvesum fra politiktillaget.

Endelig øges arvemodtagerens disponible indkomst med den tildelte andel af arvesummen, hvilket påvirker deres arbejdsudbud igennem indkomsteffekten. Afslutningsvis beregnes indkomsteffekten på henholdsvis den intensive- og ekstensive margin i lovmodellen med samme fremgangsmetode som ved ændringer i personskatter.

For arbejdsudbudseffekten på den intensive margin hos modtagere af arv/gaver anvendes følgende arbejdsudbudsrelation:

$$\frac{\Delta z}{z} = \hat{\eta} \frac{\Delta y}{(1 - m)z}$$

Hvor Δy er ændringen i den virtuelle indkomst (fx arv og gaver), $(1 - m)$ er den såkaldte efterskatrate, z er arbejdsindkomst og $\hat{\eta}$ er indkomstfølsomheden. Det bemærkes, at det er en forudsætning for arbejdsudbudsvirkningen, at arv og gaver indebærer samme indkomstfølsomhed som en ækvivalent skatteændring.

For beskæftigelsesvirkninger på den ekstensive margin anvendes følgende arbejdsudbudsrelation:

$$\Delta \text{Fuldtidsbeskæftigelse} = -M \frac{\Delta K^I + \Delta K^B}{2} \alpha$$

Hvor M er et mål for størrelsen af den gruppe af personer, der vurderes at reagere på den ekstensive margin på ændringer i de økonomiske incitamenter til at være i beskæftigelse, ΔK^I og ΔK^B angiver den gennemsnitlige ændring i nettokompensationsgraden for henholdsvis ikke-beskæftigede og beskæftigede. Endelig udtrykker adfærdsparameteren, α , ændringen i beskæftigelsesfrekvensen i målgruppen, når den sammenvejede nettokompensationsgrad ændrer sig.

Der henvises til *Regneprincipper på personskatteområdet (2024)* for en detaljeret beskrivelse af de økonomiske ministeriers regneprincipper for arbejdsudbudsvirkninger ved ændringer i personskatterne, herunder de anvendte arbejdsudbudsrelationer.

Anm.: Den samlede arvesum nedjusteres med andelen af afdøde, der ikke efterlader sig arvinger. Derudover antages det, at enker/enkemænd, der sidder i uskiftet bo, samt personer under 18 år, ikke har en arbejdsudbudsrespons af arven. Hermed er eksperimentet ækvivalent med en ændring i boafgiften med en umiddelbar provenuvirkning på den skønnede arvesum.

Kilde: Egne beregninger ved brug af lovmodellens datagrundlag.

Ministeriernes opdaterede effekter for boafgiften er angivet nedenfor, hvor boafgiften lempes svarende til en umiddelbar provenuvirkning på 1 mia. kr., *jf. tabel 6*. For både de hidtidige og opdaterede effekter er selvfinansieringsgraden forudsat til at være lig nul. I de opdaterede effekter indregnes et negativt bidrag til arbejdsudbuddet som følge af en indkomsteffekt hos arvemodtagere. Den samlede afledte provenuvirkning af ændret adfærd er dog fortsat antaget at være lig nul.

Tabel 6

Ministeriernes regneprincipper ved lempelser af boafgiften (reducerede satser / højere bundfradrag) med en umiddelbar provenuvirkning på 1 mia. kr. (2025-niveau)

	Umiddelbart provenu	Provenu efter tilbageløb	Provenu efter tilbageløb og adfærd	Arbejdsudbud	-heraf intensiv margin	-heraf ekstensiv margin	SFG
	<i>mio. kr.</i>			<i>fuldtidspersoner</i>			<i>pct.</i>
Hidtidige effekter	-1.000	-770	-770	0	0	0	0
Opdaterede effekter	-1.000	-770	-770	-185	-105	-80	0

Anm.: Lovmodelberegninger på baggrund af en stikprøve af befolkningen i 2021 fremskrevet til 2025-niveau med forudsætningerne i Økonomiministeriet (2024): *Økonomisk Redegørelse, august 2024*. Der er afrundet til nærmeste 5 fuldtidspersoner.

Kilde: De Økonomiske Råd (2024) og egne lovmodelberegninger.

Regneprincipper for ændring i beskatningen af den del af bo- og gaveafgiften, der vedrører overdragelse af erhvervsvirksomheder

Som led i *Aftale om et stærkere erhvervsliv* nedsættes bo- og gaveafgiften ved overdragelse af erhvervsvirksomheder til den nære familie, så der skal betales 10 pct. i bo- og gaveafgift mod de almindelige 15 pct. Samtidig blev der givet et retskrav på at anvende en skematisk værdiansættelse af de overdragede ejerandele også selvom denne værdiansættelse måtte være lavere end aktivernes handelsværdien.

Ministerierne vurderer, at den berørte personkreds for den del af bo- og gaveafgiften, som vedrører overdragelse af erhvervsvirksomheder, i praksis må forventes at være så begrænset i antal, at den årlige arbejdsudbudsvirkning kan antages at være omtrent neutral, *jf. dokumentationsnotatet: [Nedsat bo- og gaveafgift, skematisk værdiansættelse og udvidet adgang til skattemæssig succession](#)*.

Dertil kommer, at en lavere afgift på arv og gaver indebærer en generel forbedring af rammevilkårene for opsparing mv. *jf. ovenfor*. Den målrettede skattenedsættelse vedrørende overdragelse medfører imidlertid samtidig en forvridning mellem erhvervsmæssige og andre aktiver, hvilket isoleret set trækker i retning af en svækkelse af rammevilkårene for investering og opsparing. Dermed adskiller de mulige adfærdsvirkninger sig yderligere fra forholdene beskrevet ovenfor.

Regneprincipper for ændring i beskatningen af dødsboer og gaver

Ministerierne vurderer, at beskatning af dødsboer og gaver fortsat bør omfattes af samme regneprincipper som boafgiften ud fra en betragtning om, at der må forventes at være en sammenhæng mellem deres arbejdsudbuds- og opsparingseffekter, da både bo- og gaveafgiften samt dødsboskatten må forventes at indebære en effekt på både arbejdsudbuddet hos arvemodtager samt på arvegivers opsparingsadfærd.

Der er dog enkelte forhold, der skal overvejes, da arbejdsudbuds- og opsparingseffekten af boafgiften potentielt kan afvige fra den tilsvarende arbejdsudbud- og opsparingseffekt af gaveafgiften og dødsboskatten.

For det første må det forventes, at modtagere af arv ikke nødvendigvis kan sammenlignes med modtagere af gavebeløb over bundfradraget for gaveafgiften og dødsboskatten ift. eksempelvis socioøkonomisk status.⁵

For det andet gør bundfradraget det betydeligt lettere at undgå beskatning af gavebeløb igennem planlægning af overførsler indenfor familierne. Muligheden for at undgå beskatning medfører, at evt. arbejdsudbuds- og opsparingseffekter også kan tænkes at være lavere ved ændringer i beskatningen af gavebeløb.

Det formodes, at både arbejdsudbuds- og opsparingseffekterne potentielt er lavere ved ændringer i gaveafgiften og dødsboskatten, dvs. at både de potentielle negative og positive adfærdseffekter er numerisk lavere for gaveafgiften samt dødsboskatten. Det er dog ikke ensbetydende med, at der ikke er arbejdsudbuds- og opsparingseffekter forbundet med beskatningen af gavebeløb, hvilket også underbygges af den gennemgåede økonomiske litteratur.

Det er derfor ministeriernes vurdering, at der er tilstrækkeligt teoretisk og empirisk grundlag for at overføre regneprincipperne for boafgiften, til også at anvendes ved alle beregninger af ændringer i gaveafgiften og dødsboskatten.

⁵ Det må forventes, at personer, der modtager gavebeløb over bundfradraget for gaveafgiften, tilhører familier med så betydelige indkomster og formuer, at modtageren af gavebeløbet sandsynligvis ligger markant højere i indkomst- og formuefordelingen end den gennemsnitlige arvemodtager.

Litteraturliste

- Alvaredo, F., Garbinti, B., & Piketty, T. (2017). *On the share of inheritance in aggregate wealth: Europe and the USA, 1900–2010*. *Economica*, 84(334), 239-260.
- Alstadsæter, A., J.B. Bjørkheim, R.B. Davies og J. Scheuerer (2022). *Pennies from heaven: Wages and profit shifting*. CESifo Working Paper No. 9590.
- Blau, D. M., & Goodstein, R. M. (2016). *Commitment in the household: Evidence from the effect of inheritances on the labor supply of older married couples*. *Labour Economics*, 42, 123-137.
- Bonekamp, J., & Knoef, M. (2021). *Labour supply effects of inter-vivos transfers in the rush hour of life*.
- Brown, J. R., Coile, C. C., & Weisbenner, S. J. (2010). *The effect of inheritance receipt on retirement*, *Review of Economics and Statistics*, 92 (2), 425–434.
- Bø, E. E., Halvorsen, E., & Thoresen, T. O. (2019). *Heterogeneity of the Carnegie effect*. *Journal of Human resources*, 54(3), 726-759.
- Doorley, K., & Pestel, N. (2020). *Labour supply after inheritances and the role of expectations*. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 82(4), 843-863.
- Druehl, J., & Martinello, A. (2022). *Long-run saving dynamics: Evidence from unexpected inheritances*. *Review of Economics and Statistics*, 104(5), 1079-1095.
- Elinder, M., Erixson, O., & Ohlsson, H. (2012). *The impact of inheritances on heirs' labor and capital income*. *The BE Journal of Economic Analysis & Policy*, 12(1).
- Finansministeriet og Skatteministeriet (2024): *Regneprincipper på personskatteområdet*.
- Glogowsky, U. (2016). *Behavioral responses to wealth transfer taxation: Bunching evidence from Germany*.
- Goupille-Lebret, J., & Infante, J. (2018). *Behavioral responses to inheritance tax: Evidence from notches in France*. *Journal of Public Economics*, 168, 21-34.
- Holtz-Eakin, D., Joulfaian, D., & Rosen, H. S. (1993). *Entrepreneurial decisions and liquidity constraints*.
- Horioka, C. Y., & Ventura, L. (2025). *Why Do Europeans Save? Micro-Evidence From the Household Finance and Consumption Survey*. *Review of Income and Wealth*, 71(2).
- Joulfaian, D. (2006a). *Inheritance and Saving*. National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.

Joulfaian, D. (2006b). *The Behavioral Repose of Wealth Accumulation to Estate Taxation: Time Series Evidence*, National Tax Journal LVIV, 570-582.

Joulfaian, D., & Wilhelm, M. O. (1994). *Inheritance and labor supply*. Journal of Human Resources, 1205-1234.

Kindermann, F., Mayr, L., & Sachs, D. (2020). *Inheritance taxation and wealth effects on the labor supply of heirs*. Journal of Public Economics, 191, 104127.

Kopczuk, W. (2013). *Taxation of intergenerational transfers and wealth*. In Handbook of public economics (Vol. 5, pp. 329-390). Elsevier.

Lee, I. (2019). *The effect of death tax on the labour supply of donors: evidence from TRA97*. Applied Economics, 51(54), 5843-5855.

Malo, M. A., & Sciulli, D. (2021). *Wealth transfers and labour supply: impact of inheritances and gifts by gender in Europe*. International Journal of Manpower, 42(8), 1450-1478.

OECD. (2021). *Inheritance taxation in OECD countries*. OECD.

Sommer, E. (2017). *Wealth Transfers and Tax Planning: Evidence for the German Bequest Tax*.

Tsoutsoura, M. (2015). *The effect of succession taxes on family firm investment: Evidence from a natural experiment*. The Journal of Finance, 70(2), 649-688.